

Encallats contra l'evasió fiscal

La Fundació Catalunya Europa va organitzar ahir una jornada amb el punt de vista posat en la lluita contra l'elusió fiscal i els mecanismes que es poden fer servir per combatre-la

JORDI OLIVERES BARCELONA | ACTUALITZADA EL 30/01/2016 00:00

Hervé Falciani, en primer terme, va ser un dels integrants de la taula rodona on es va debatre com combatre l'evasió fiscal. / MANOLO GARCÍA

Com lluitar contra la corrupció? Quins mecanismes es poden establir? La societat és justa fiscalment? Preguntes sense respostes, en general, però que un bon grapat de persones les intenten respondre. El que sembla clar és que les idees que van començar a sorgir als anys cinquanta i que es van començar a aplicar als anys setanta, consistentes a minimitzar els impostos (Xile, Estats Units, Regne Unit), han fet forat en les ments dels humans i fins i tot les esquerres s'apunten a prometre impostos baixos. Però és evident, segons demostren estudis recents, que si les grans empreses paguessin els impostos que els pertoquen hi hauria menys desigualtats. Una fiscalitat justa europea apaivagaria aquestes desigualtats. És per això que la Fundació Catalunya Europa va organitzar ahir una jornada amb el punt de vista posat en la lluita contra l'elusió fiscal i els mecanismes que es poden fer servir per combatre-la. L'organització de la fundació, liderada per l'eurodiputat d'ERC

Ernest Maragall, va comptar amb les experiències de Simona Levi (membre de la xarxa que denuncià el forat de Bankia), Hervé Falciani (l'informàtic que va treure a la llum pública un llista de defraudadors fiscals europeus) i Francesc Mateu, director d'Oxfam-Intermon, l'ONG que vincula la igualtat amb l'evasió fiscal. Tots ells van formar una fila zero de cert nivell amb la nova consellera de Treball, Benestar Social i Famílies, Dolors Bassa, que va trobar dues hores del seu temps per sentir crítiques a l'opacitat de les administracions.

Potser la proposta més agosarada va ser la que va llançar Levi: protecció als ciutadans *alertadors*, un mot que recorda molt a *delator*. Portant-ho a l'extrem més conspiratiu ens podríem trobar amb un Gran Germà liderat per ciutadans protegits, capacitats per denunciar qualsevol irregularitat. Quan Eric Arthur Blair, sota el pseudònim de George Orwell, va escriure *1984* el 1949, un any abans de traspassar, va pensar en una societat totalitària on l'Estat vigilava tothom. Orwell no va pensar que els delators també poder ser ciutadans alertadors. Esclar que l'activista Levi va deixar clar que la seva sospita sobre les males pràctiques ocupen tota la societat, ja que vol tenir coneixement de la feina concreta no sols de les empreses i administracions, sinó també de la dels fiscals o jutges. Potser seria agosarat confiar en delators, que podrien professionalitzar-se. Sempre hi ha el perill que el delator actui per motius personals, com la trama de la antiga pel·lícula *The informer* (1935), dirigida per John Ford, on un pobre home ple de deutes denuncia un bon amic seu per obtenir diners.

Falciani també va fer una proposta sorprenent: canviar la manera com es fan les transaccions internacionals amb la creació d'un sistema ciutadà de pagament *online* (un *paypal*, va dir ell). Joan Majó, a la fila zero, va dubtar de l'oportunitat: "No acabo de veure clar si milloraria la transparència un nou sistema, ja que ara el pagament telemàtic ja deixa rastre en més d'un servidor", va rebate. Falciani, pel que es veu, només té perfilat el nou sistema en la seva ment, encara que no té massa clar ni com fer-ho ni amb qui.

Com atacar el frau fiscal a l'era digital?

«Els gegants de la tecnologia ens sedueixen amb l'encant dels seus productes però eviten pagar els impostos que els pertocuen»

Aquesta setmana la paraula "corrupció" ens ha tornat a fer companyia, envoltada de conceptes relacionats. L'expresident de la Diputació Valenciana [Alfonso Rus, va ser detingut](#) per formar part presumptament d'una trama corrupta; tenim a la infanta [Cristina a punt de ser jutjada](#) com a cooperadora per dos delictes fiscals; i el comissari europeu d'Afers Econòmics, Pierre Moscovici, ens ha confirmat que cada any les multinacionals [desvien entre 50.000 i 70.000 milions d'euros a paradisos fiscals](#).

Els gegants de la tecnologia -com ara Apple, Amazon, Google o Microsoft, per posar només uns noms- són algunes d'aquestes multinacionals. En pocs anys s'han convertit en els mestres de l'evasió fiscal. Aquests prestidigitadors de l'era digital ens sedueixen amb l'encant dels seus productes, ens fan addictes a la màgia dels seus aparells però després eludeixen -sense cap mena de remordiment- pagar els impostos que els pertocuen.

Com atacar el frau fiscal a l'era digital? És una gran pregunta per a un gran problema. Encara tenim recent l'[anomenat cas LuxLeaks](#) on el Consorci Internacional de Periodistes d'Investigació (ICIJ, per les seves sigles en anglès) va demostrar que 350 companyies van aprofitar-se del que es coneix com *tax rulings* durant el període del 2002 al 2010. I el mateix Parlament Europeu ha estat el que ha permès aquests acords. De nou, les marques tecnològiques suren en aquest mar fosc del frau: Apple, Facebook, Google, Skype, Vodafone i Amazon, però també altres com Pepsi, Ikea o Fiat.

Divendres passat es va celebrar un interessant debat a Barcelona sobre fiscalitat i desigualtat que posava l'accent en les enginyeries fiscals d'aquests temps moderns. Entre els convidats, l'[informàtic i alertador Hervé Falciani](#), mundialment conegut per haver destapat una llista amb més de 130.000 evasors fiscals a Suïssa. Falciani va posar l'èmfasi en les facilitats tecnològiques que actualment tenen els que volen eludir impostos. Com a solució proposa un sistema de pagament virtual que sigui controlat per comunitats locals i no pas per empreses financeres multinacionals com PayPal, Visa, Google o Apple. Així es podrien controlar millor quins pagaments es fan a cada lloc i cobrar els impostos corresponents als ingressos en aquell territori.

Serà aquest el desllorigador per bandejar el frau fiscal? Probablement, no. Però pot ser un bon inici per lluitar contra els buits legals que faciliten aquests escàndols financers.